

METODOLOGIA EUROPEISTYKI

- WYBRANA BIBLIOGRAFIA ADNOTOWANA

oprac. Przemysław Bartuszek

Niniejsza bibliografia stanowi przegląd wybranych polskich opracowań naukowych, w których istotnym elementem są rozważania nad metodami naukowymi stosowanymi w europeistyce. Opracowanie zawiera odniesienie do ogólnych dzieł poświęconych metodologii nauk oraz szczegółowych analiz metod nauk humanistycznych i społecznych, które znajdują zastosowanie w studiach europejskich. Celem opracowania jest podsumowanie dorobku polskiej europeistyki w tym zakresie.

1. Antoszewski Andrzej, *Metodologiczne aspekty badań nad współczesnymi systemami politycznymi*, „Studia Nauk Politycznych”, 1/2004, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s.78-94.
Autor omawia dominujące podejścia metodologiczne w nauce o systemach politycznych. Opisuje konstytucjonalizm, behawioralizm oraz neoinstytucjonalizm, wyróżniając jego trzy warstwy: społeczno-kulturową, układu instytucjonalnego oraz rywalizacji politycznej. W artykule przedstawiono również możliwości zastosowania metody komparatystycznej.
2. Apanowicz Jerzy, *Geneza, istota i znaczenie metod badawczych*, w: „Metodologia nauk”, J.Apanowicz, Wydawnictwo Dom Organizatora, Toruń 2003, s.69-116.
W rozdziale pt. „Geneza, istota i znaczenie metod badawczych” autor definiuje pojęcie metody badawczej, a następnie przedstawia jej zadania. W dalszej części omawia rodzaje poszczególnych metod badawczych (obserwacyjnej, eksperymentalnej, monograficznej, badania dokumentów, indywidualnych przypadków, sondażu diagnostycznego, analizy i krytyki piśmiennictwa, analizy i konstrukcji logicznej, metody statystyczne, metody symulacji komputerowej oraz heurystyczne).
3. Apanowicz Jerzy, *Istota i pojęcie metodologii nauk*, w: „Metodologia nauk”, J.Apanowicz, Wydawnictwo Dom Organizatora, Toruń 2003, s.9-12.
W rozdziale pierwszym pt. „Istota i pojęcie metodologii nauk” autor definiuje pojęcie metodologii oraz ogólny jej podział (na metodologię ogólną i szczegółową).
4. Bieniada Rafał, *Metoda behawioralna w naukach europeistycznych*, w: „Studia europejskie. Zagadnienia metodologiczne”, red. K.A.Wojtaszczyk, W.Jakubowski, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s.193-207.
Autor przedstawia proces krystalizacji metody behawioralnej, jej istotę i cel, przedmiot obserwacji, techniki badawcze, sposoby uzyskiwania i analizy danych oraz trudności i ograniczenia wynikające ze stosowania tej metody.

5. Brodecki Zdzisław, *Metodologiczne aspekty badań nad integracją europejską z perspektywy filozofii prawa*, „Przegląd Europejski”, 1/2007, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.26-32.
Autor wyjaśnia tożsamość europeistyki, skupiając się na ustaleniu wzajemnych relacji między trzema podmiotami: jednostką, państwami członkowskimi i wspólnotą. Próbuje ustalić podstawową metodę badawczą tej dyscypliny naukowej. Podkreśla ważną rolę precedensów, bez których jego zdaniem nie byłoby wspólnoty prawa.
6. Chodubski Andrzej Jan, *Metody badawcze*, w: „Wstęp do badań politologicznych”, A.J. Chodubski, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2004, s.114-133.
W rozdziale pt. „Metody badawcze” autor definiuje pojęcie metody badawczej, by następnie je usystematyzować. W kolejnych częściach tego rozdziału przedstawia i omawia poszczególne metody badawcze: analizę systemową, ujęcie ilościowe i jakościowe, metodę porównawczą, analizę instytucjonalno-prawną, metodę historyczną, metodę behawioralną, metodę symulacyjną).
7. Czerewacz-Filipowicz Katarzyna, *Paradygmat neofunkcjonalny w badaniach nad integracją w pozaeuropejskich ugrupowaniach gospodarczych na przykładzie Euroazjatyckiej Wspólnoty Gospodarczej*, „Przegląd Europejski”, 1/2011, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.87-95.
Autorka przedstawia procesy integracyjne zachodzące w ramach Euroazjatyckiej Wspólnoty Gospodarczej w świetle paradygmatu neofunkcjonalnego. Główną uwagę skupia na wybranych elementach modelu relacji i zależności prezentującego specyfikę, charakter i uwarunkowania powiązań łączących państwa w ramach tego ugrupowania.
8. Czub Jarosław Filip, *Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny*, w: „Teoretyczno-metodologiczny wymiar badań nad instytucjami Unii Europejskiej”, red. K.A.Wojtaszczyk, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, s.189-212.
W siódmej części artykułu pt „Metodologia badawcza w ramach Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego” autor opisuje, jakie metody można wykorzystać przy badaniach nad tym organem (przede wszystkim metodę systemową i porównawczą).
9. Dąbrowski Adam, *Europejski Bank Centralny*, w: „Teoretyczno-metodologiczny wymiar badań nad instytucjami Unii Europejskiej”, red. K.A.Wojtaszczyk, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2013, s.167-188.
W części drugiej artykułu autor opisuje metody stosowane do badań nad integracją europejską i Europejskim Bankiem Centralnym. W kolejności, autor przedstawia: analizę systemową, metodę porównawczą, behawioralną, decyzyjną, symulacyjną.
10. Doliwa-Kepacka Anna, *Metodologiczne aspekty stanowienia prawa w Unii Europejskiej*, „Przegląd Europejski”, 1/2007, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.39-42.
Autorka omawia główny problem badawczy w obszarze stanowienia prawa w Unii Europejskiej - kompleksową analizę procesu prawotwórczego. Wyjaśnia, jakie metody i

techniki badawcze powinny być wykorzystane w pracy poświęconej stanowieniu prawa w Unii Europejskiej.

11. Gierycz Michał, *Teologia polityczna a metoda badania relacji religii i polityki w procesie integracji europejskiej*, „Przegląd Europejski”, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, 2/2007, s.39-50.
Autor w artykule omawia metodę badawczą Carla Schmitta oraz jego modyfikacje. Ta teoria to w uproszczeniu wykorzystywanie w badaniach prawno-politycznych zsekularyzowanych pojęć teologicznych.
12. Gołębiowski Wojciech, *Rada Europejska*, w: „Teoretyczno-metodologiczny wymiar badań nad instytucjami Unii Europejskiej”, red. K.A.Wojtaszczyk, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2013, s.11-30.
Jedną z części rozdziału dotyczącego Rady Europejskiej pt „Wybrane metody badawcze przydatne w opisywaniu Rady Europejskiej” autor poświęcił metodom badawczym. Do opisu Rady Europejskiej autor proponuje zastosowanie metody porównawczej lub systemowej. Sugeruje również posłużenie się podejściem dedukcyjnym i indukcyjnym.
13. Gołębski Franciszek, *Czynnik kulturowy w badaniach europejskich*, „Przegląd Europejski” 2/2007, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.7-16.
Punktem wyjścia do rozważań autora stały się terminy „europeistyka” – „studia europejskie”. Autor opisuje badania czynnika kulturowego w stosunkach europejskich, który można podzielić na dwie części: przestrzeń naturalną i symboliczną. Następnie autor przechodzi do metodologicznych aspektów badań nad kulturą, nad istotą kultury europejskiej oraz innych kierunków związanych ze stosowaniem metod analitycznych i empirycznych a skoncentrowanych na poszczególnych dziedzinach. Na przykład mogą to być badania historyczne w różnorodnych aspektach (politologicznym, gospodarczym, społecznym).
14. Góra Magdalena, *Badanie polityki zagranicznej UE w kontekście modeli demokracji europejskiej. Wyzwania metodologiczne*, w: „Metodologia badań europejskich”, red. K.A.Wojtaszczyk, T.Kownacki, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2011, s.57-89.
Autorka przedstawia teoretyczne modele demokracji europejskiej i ich metodologiczną użyteczność do analizowania zmian, będących wynikiem procesu integracji europejskiej. W artykule opisana jest ewolucja europejskiej polityki zagranicznej, modele porządku demokratycznego na poziomie ponadnarodowym oraz koncepcja europeizacji polityki zagranicznej.
15. Jakubowski Wojciech, *Wybrane płaszczyzny badań europejskich*, w: „Europeistyka podręcznik akademicki”, tom 1, red. K.A.Wojtaszczyk, W.Jakubowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012, s.7-25.
Artykuł opisuje wybrane obszary badań studiów nad integracją europejską: powstanie i rozwój Unii Europejskiej, instytucje i procesy podejmowania decyzji, polityki Unii

Europejskiej, relacje Unii Europejskiej z krajami członkowskimi, Unia Europejska w stosunkach międzynarodowych. Przedstawia również główne metody badawcze wykorzystywane w poszczególnych obszarach.

16. Jaskiernia Alicja, *Metody badawcze europejskich standardów demokratycznych w obszarze mediów masowych*, „Przegląd Europejski”, 1/2011, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.13-28.

Autorka definiuje pojęcie metody naukowej. Wyjaśnia znaczenie metody porównawczej oraz analizy instytucjonalno-prawnej w badaniach politologicznych. Przedstawiona zostaje również charakterystyka metod badawczych przy analizie międzynarodowych standardów demokratycznych w dziedzinie medioznawstwa.

17. Jurczyszyn Łukasz, *Metodologia podstawy badania: Oblicze znaczenia i przeciwdziałania przemocy wśród współczesnej młodzieży. Analiza porównawcza pomocy w przestrzeni miejskiej: Francja, Rosja i Polska*, „Przegląd Europejski” 1/2008, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.7-16.

Artykuł został oparty na badaniach przeprowadzonych pomiędzy 2005 a 2008. W celu zebrania informacji posłużono się następującymi technikami; wywiady indywidualne i grupowe, obserwacja uczestnicząca, stworzono grupy fokusowe, materiały audiowizualne, dokumentacja i artykuły prasowe. W dalszej części artykułu autor przedstawia teorię ugruntowaną (Anselma L. Straussa), która posłużyła do analizy zebranego materiału.

18. Kleinowski Marcin, *Wyznaczniki siły państw w Radzie Unii Europejskiej i Radzie Europejskiej – dylematy metodologiczne*, w: „Metodologia badań europejskich”, red. K.A.Wojtaszczyk, T.Kownacki, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2011, s.131-151.

*Autor przedstawia zakres podmiotowy swojej pracy badawczej, formalne i nieformalne reguły przebiegu procesu podejmowania decyzji na forum Rady Unii Europejskiej i Rady Europejskiej oraz ich wpływ na kształtowanie się siły państw członkowskich. Uzasadnia wybór tematu, przedstawia założone hipotezy, a także prezentuje metody i techniki badawcze wykorzystane w pracy, skupiając się na poprawności stosowania *Power of the Collectivity to Act Index* jako narzędzia badawczego.*

19. Maryl Krzysztof, *Badania nad koordynacją polityczną w procesie budowy rynku wewnętrznego energii UE – struktura procesu badawczego*, „Przegląd Europejski”, 1/2011, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.63-86.

Autor opisuje sekwencję działań podejmowanych w ramach procesu badawczego dotyczącego zagadnienia koordynacji politycznej w procesie budowy rynku wewnętrznego energii Unii Europejskiej. Przedstawione są trzy etapy: konceptualizacji badań, określenia założeń metodologicznych do badań oraz realizacji badań.

20. Miedzińska Iwona, *Wysoki Przedstawiciel Unii do spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa*, w: „Teoretyczno-metodologiczny wymiar badań nad instytucjami Unii

Europejskiej”, red. K.A.Wojtaszczyk, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2013, s.241-262.

Autorka opisuje między innymi teorie i metody użyteczne przy badaniach instytucji Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa. W badaniach tych może być przydatna analiza systemowa, instytucjonalno-prawna i historyczna.

21. Mieñkowska-Norkiene Renata, *Metodologiczne aspekty badania koordynacji polityk wspólnotowych w państwach członkowskich Unii Europejskiej*, „Przegląd Europejski”, 2/2009, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.54-65.

Autorka dowodzi, że zbadanie koordynacji polityk wspólnotowych jest możliwe z wykorzystaniem metod stosowanych w politologii. Omawia zastosowanie metody systemowej, decyzyjnej, instytucjonalno-prawnej, porównawczej, studium przypadku, analizy SWOT oraz behawioralnej.

22. Milczarek Dariusz, *Przedmiot badań w zakresie studiów nad integracją europejską i europeistyki – analizy międzynarodowe*, „Przegląd Europejski”, 2/2007, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.28-38.

Autor dokonuje analizy metodologicznych problemów dotyczących studiów nad integracją europejską i europeistyką. Zwraca uwagę na trudność w charakterystyce podstawowego przedmiotu badań obu dyscyplin, czyli Unii Europejskiej. Przedstawia ogólną definicję Unii Europejskiej jako uczestnika stosunków międzynarodowych.

23. Nadolski Marek, *Metoda historyczna w badaniach europejskich*, w: „Studia europejskie. Zagadnienia metodologiczne”, red. K.A.Wojtaszczyk, W.Jakubowski, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s. 181-191.

Autor definiuje pojęcie metody badawczej oraz wskazuje główne metody badawcze użyteczne w analizie historycznej. Przedstawia również podobieństwa i różnice w polach badawczych europeistyki i historii, opisuje miejsce i rolę metody historycznej wykorzystywanej w badaniach europejskich.

24. Nowak-Far Artur, *Studia europejskie z perspektywy nauk ekonomicznych. Metodologia nauk ekonomicznych a politologiczne metody argumentacji*, w: „Metodologiczne problemy studiów europejskich”, red. K.A.Wojtaszczyk, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2012, s.45-80.

We wstępie autor porównuje pod względem pola badawczego nauki ekonomiczne i polityczne. Następnie przechodzi do omówienia metodologii nauk ekonomicznych, a także ekonomicznych narzędzi przydatnych przy interpretacji procesów integracji europejskiej. W kolejnej części autor przedstawia analizy procesów integracji w naukach politycznych. Na koniec rozdziału autor omawia istotę relacji pomiędzy różnymi metodologiami.

25. Nowicka Magdalena, *Europa jako wspólna przestrzeń społeczna – metodologiczne kwestie badania społeczeństwa i integracji społecznej w Europie na przykładzie*

mobilności przestrzennej, „Studia Europejskie”, 3/2007, Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego, s.27-54.

Autorka koncentruje się na aspektach metodologicznych koncepcji horyzontalnej europeizacji jako formy transnacionalizmu. Opisuje rozwój studiów migracyjnych i pojęcie transnarodowej migracji. Przedstawia krytykę metodologicznego nacjonalizmu oraz zarysowuje nową perspektywę badawczą europejskiego społeczeństwa, biorąc pod uwagę osiągnięcia studiów nad transnacionalizmem i omawiając ją na przykładzie emigracji z Polski do Wielkiej Brytanii.

26. Pacześniak Anna, *Europeizacja polskich partii politycznych – pytania badawcze, metody i techniki ich wyjaśniania, stan wiedzy*, w: „Metodologia badań europejskich”, red. K.A.Wojtaszczyk, T.Kownacki, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2011, s.117-129.

Autorka przedstawia cele swojej pracy badawczej, polegającej na dogłębnej analizie procesu europeizacji polskich partii politycznych. W artykule opisano założone hipotezy, wykorzystane metody i techniki badawcze oraz stan wiedzy na temat teorii, metod i mechanizmów europeizacji.

27. Pacześniak Anna, *Europeizacja polskich partii politycznych – wprowadzenie metodologiczne*, „Przegląd Europejski” 1/2010, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.23-37.

Na wstępie autorka prezentuje stan badań na europeizacją partii politycznych oraz bezpośredni i pośredni wpływ UE na partie. Proces ten można rozpatrywać w kilku aspektach: - istnienie UE stanowi źródło podziału krajowych scen politycznych, - integracja europejska rodzi nowe wyzwania ideologiczno-programowe, - UE stwarza możliwość współpracy międzypartyjnej na poziomie międzynarodowym, - depolityzacja polityk sektorowych. Następnie autorka porusza temat europeizacji partii politycznych, omawia poszczególne partie dzieląc je na: partie proeuropejskie, niezdecydowane i eurosceptyczne. Na koniec przeprowadza analizę ilościową programowych manifestów politycznych.

28. Pieter Józef, *Metody naukowe*, w: „Ogólna metodologia pracy naukowej”, J.Pieter, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1967, s.97-158.

W rozdziale trzecim książki pt. „Ogólna charakterystyka pracy naukowej” autor podejmuje temat metody naukowej, na wstępie definiuje, czym jest metoda naukowa, następnie omawia problem prowadzenia badań naukowych, po czym przechodzi do ogólnej charakterystyki badań naukowych i opisu poszczególnych metod (np. metody obserwacyjnej, obserwacyjno-instrumentalnej, eksperymentalnej, obserwacyjnej, statystycznej i innych).

29. Piskorska Beata, *Wschodni wymiar polityki Unii Europejskiej – rozważania metodologiczne*, „Przegląd Europejski”, 2/2007, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.51-62.

Autorka ukazuje specyfikę polityki Unii Europejskiej wobec obszaru Europy Wschodniej. Interpretuje pojęcie „wymiar wschodni” poprzez analizę jego warstwy poznawczej (obszaru terytorialnego, celów i zadań), warstwy operacyjnej (płaszczyzn współdziałania) oraz warstwy analizy prognostycznej (perspektyw rozwoju). W artykule przedstawiona jest koncepcja liberalnego intergovernmentalizmu, podejście dedukcyjne, neofunkcjonalizm, bilateralizm oraz formuła eksternalizacji. Opisano również techniki badawcze wykorzystane do weryfikacji postawionych hipotez badawczych.

30. Poboży Monika, *Metoda instytucjonalna w badaniach europejskich*, w: „Studia europejskie. Zagadnienia metodologiczne”, red. K.A.Wojtaszczyk, W.Jakubowski, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s. 209-229.

Autorka przedstawia założenia tzw. starego instytucjonalizmu i podaje przyczyny krytyki tej teorii. Opisana jest również geneza powstania i tezy nowego instytucjonalizmu, założenia jego trzech głównych nurtów: racjonalnego wyboru, historycznego i socjologicznego oraz ich zastosowania w odniesieniu do studiów europejskich.

31. Riedel Rafał, *Europeizacja jako nurt badawczy studiów europejskich*, „Studia Europejskie”, 2/2008, Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego, s.209-222.

Autor przedstawia różne sposoby rozumienia terminu europeizacja oraz wymienia główne obszary badań studiów nad europeizacją, np. wpływ procesów integracyjnych na krajową władzę wykonawczą, analizę zachowań parlamentów krajów członkowskich, implementację prawa Unii Europejskiej do krajowych systemów prawnych czy procesy konsolidacji systemu społeczno-gospodarczego.

32. Ruszkowski Janusz, *Metoda fuzzy set w badaniach wielopoziomowego systemu politycznego UE*, „Przegląd Europejski” 1/2010, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.7-22.

Na wstępie artykułu autor przedstawia, czym jest metoda fuzzy set (zbiorów rozmytych) i jakie może być jej zastosowanie w badaniach nad UE (np. w wyjaśnieniu procesu kreacji ponadnarodowości). Następnie autor omawia wielopoziomowy system zarządzania UE (MLG) oraz zastosowanie fuzzy set w analizie tego systemu.

33. Ruszkowski Janusz, *Metody badawcze*, w: „Wstęp do studiów europejskich”, J.Ruszkowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s.21-25.

W podrozdziale pt. „Metody badawcze” autor opisuje 5 metod badawczych przydatnych przy studiach europejskich, pierwszą używaną w analizie konkretnego przypadku (case), tzw. metodę porównania strukturano-zogniskowanego, zapożyczoną z matematyki, logiki i geometrii metodę fuzzy-set (zbiorów rozmytych), analizę porównywania jakości (QCA- Qualitative Comparative Analysis), metodę segmentacji, oraz metodę mocodawca/przedstawiciel (PAT Principal/Agent Theory).

34. Rutkowska Joanna, *Komisja Europejska*, w: „Teoretyczno-metodologiczny wymiar badań nad instytucjami Unii Europejskiej”, red. K.A.Wojtaszczyk, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2013, s.59-95.

W części drugiej rozdziału autorka omawia metody zastosowane podczas badań Komisji Europejskiej w systemie instytucjonalnym UE. Autorka przedstawia konkretne problemy badawcze i opisuje konkretne metody zastosowane w tych przypadkach (metodę instytucjonalno-prawną, behawioralną, analizę systemową, metodę decyzyjną, polityki porównawczej, neofunkcjonalizmu i teorii wielopoziomowego zarządzania).

35. Słomczyńska Irma, *Narodowe koncepcje bezpieczeństwa w procesie kształtowania się europejskiej kultury strategicznej. Teoretyczne i metodologiczne ujęcie problemu badawczego*, w: „Metodologia badań europejskich”, red. K.A.Wojtaszczyk, T.Kownacki; Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2011, s.15-35.

Autorka przedstawia swój projekt badawczy polegający na analizie koncepcji strategicznych i opartych na nich polityk bezpieczeństwa i obrony wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej w kontekście kształtowania się wspólnej, europejskiej kultury strategicznej. W artykule opisane są: przedmiot badań, teoretyczna podstawa badań - instytucjonalizm socjologiczny, cel badań, postawione hipotezy, wykorzystane metody badawcze oraz wstępne wyniki badań.

36. Solimowska Anna, *Teoretyczno-metodologiczne wyzwania w badaniach nad instytucjami Unii Europejskiej w obszarze polityki zewnętrznej*, w: „Teoretyczno-metodologiczny wymiar badań nad instytucjami Unii Europejskiej”, red. K.A.Wojtaszczyk, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, s.263-295.

Autorka artykułu podjęła się analizy problemów metodologicznych i teoretycznych, związanych z badaniami nad instytucjami UE w obszarze polityki zewnętrznej i wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

37. Szymański Adam, *Analiza systemowa w badaniach politologicznych nad problematyką europejską*, „Przegląd Europejski”, 2/2006, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.94-107.

Autor przedstawia znaczenie i użyteczność dla badań nad problematyką europejską jednej z podstawowych metod stosowanych w politologii - analizy systemowej, na przykładzie własnych badań na temat przyczyn problemów Republiki Turcji z przestrzeganiem zasad demokracji i praw człowieka, w kontekście starań tego państwa o członkostwo w Unii Europejskiej.

38. Szymański Adam, *Systemowe podejście w badaniach europejskich*, w: „Studia europejskie. Zagadnienia metodologiczne”, red. K.A.Wojtaszczyk, W.Jakubowski, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s.161-179.

Autor przedstawia metodę analizy systemowej: jej istotę, cele i założenia, przedmiot badań, narzędzia badawcze, problemy ze stosowaniem oraz przykłady wykorzystywania tej metody w badaniach europejskich.

39. Tomaszewski Krzysztof, *Metodologia w badaniach nad integracją europejską - podstawowe wyzwania naukowe*, w: „Studia europejskie. Zagadnienia metodologiczne”,

red. K.A.Wojtaszczyk, W.Jakubowski, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s.231-245.

Autor wyjaśnia interdyscyplinarny charakter naukowy europeistyki. Specyfika procesów integracji europejskiej jest interesującym przedmiotem analizy dla wielu dziedzin: nauk politycznych, stosunków międzynarodowych, ekonomii, prawa, historii i socjologii. W artykule wskazane są również najważniejsze metody badawcze, które stanowią przydatne narzędzie prowadzenia analiz: metoda komparatywna, systemowa, ilościowa, decyzyjna oraz behawioralna.

40. Tosiek Piotr, *Polska administracja rządowa w systemie decyzyjnym Unii Europejskiej. Metodologia projektu badawczego*, w: „Metodologia badań europejskich”, red. K.A.Wojtaszczyk, T.Kownacki, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2011, s.153-172.

Autor omawia projekt badawczy dotyczący doświadczeń polskiej administracji rządowej związanych ze wstępnym etapem podejmowania decyzji w Unii Europejskiej. W artykule przeprowadzona zostaje analiza teoretyczna trzech różnych teorii integracji międzynarodowej, wykorzystanych w zakresie badania administracji. W tekście opisana jest również rola państwa członkowskiego w systemie decyzyjnym UE oraz rola organów przygotowawczych w tym systemie. Szczegółnej analizie poddany zostaje model decydowania komitetowego. Autor analizuje również prawny wymiar funkcjonowania organów przygotowawczych.

41. Wojtaszczyk Konstanty Adam, *Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej z perspektywy politologicznej*, „Przegląd Europejski” 1/2011, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.7-12.

Na wstępie autor opisuje „prezydencję” jako przedmiot badań politologicznych, a następnie przedstawia propozycje analizy prezydencji przez różne subdyscypliny naukowe (np. teorie polityki, historię polityczną i in.) i jej politologiczną interpretację. W kolejnej części opisuje teoretyczne podejście w analizie prezydencji Rady UE (m.in. wymienia teorie użyte podczas badań np.: nefunkcjonalizm, liberalizm międzyrządowy i inne).

42. Zając Justyna, *Role Unii Europejskiej w regionie Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. Aspekty metodologiczne*, „Przegląd Europejski”, 1/2011, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, s.29-44.

Autorka przedstawia założenia, postawione pytania badawcze, wykorzystane metody badawcze, przyjęte hipotezy oraz strukturę rozprawy naukowej na temat roli Unii Europejskiej w regionie Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. W artykule wyjaśniona jest również użyteczność teorii ról międzynarodowych do badania rzeczywistości międzynarodowej, w tym do analizy oddziaływań Unii Europejskiej.